

Posolstvo Svätého Otca Františka

k 109. svetovému dňu migrantov a utečencov

Slobodne si zvoliť či emigrovať alebo ostať

Drahí bratia a sestry!

Migračné toky dnešných dní sú prejavom komplexného a rôznorodého javu, ktorého pochopenie si vyžaduje dôkladnú analýzu všetkých aspektov, ktoré charakterizujú jednotlivé fázy migračnej skúsenosti, od odchodu z vlastnej krajiny až po príchod do cudzej, vrátane možnosti návratu. S cieľom prispieť k úsiliu o pochopenie tohto javu som sa rozhodol venovať Posolstvo k 109. svetovému dňu migrantov a utečencov slobode, ktorá by mala vždy charakterizovať rozhodnutie opustiť vlastnú krajinu.

„Slobodne odísť, slobodne zostať“ – bol názov solidárnej iniciatívy, ktorú pred niekoľkými rokmi podporila Talianska biskupská konferencia a ktorá bola konkrétnou odpoveďou na výzvy súčasných migrácií. Na základe pozorného počúvania partikulárnych cirkví som pochopil, že zaručenie tejto slobody je veľmi rozšíreným a spoločným pastoračným záujmom.

„Po ich odchode sa Jozefovi vo sne zjavil Pánov anjel a povedal: *„Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku, ujdí do Egypta a zostaň tam, kým ti nedám vedieť, lebo Herodes bude hľadať dieťa, aby ho zmárnil“* (Mt 2, 13). Útek Svätej rodiny do Egypta nebol výsledkom slobodného rozhodnutia, tak ako neboli výsledkom slobodného rozhodnutia mnohé migrácie, ktoré poznačili dejiny izraelského národa. Migrácia by mala byť vždy slobodnou voľbou, ale v skutočnosti v mnohých prípadoch nie je, dokonca ani dnes. Konflikty, prírodné katastrofy alebo jednoducho nemožnosť žiť dôstojný a prosperujúci život vo svojej vlasti núti milióny ľudí odísť. Už v roku 2003 svätý Ján Pavol II. uviedol, že „vybudovať konkrétne podmienky na pokojný život znamená predovšetkým vážne sa zasaďovať za právo *neemigrovať*, teda za právo pokojne a dôstojne žiť vo vlastnej krajine“ (Posolstvo k 90. svetovému dňu migrantov a utečencov, 3).

„Vzali so sebou aj svoje stáda a všetko, čo nadobudli v krajine Kanaán, a tak prišli do Egypta – Jakub a všetko jeho potomstvo s ním“ (Gn 46, 6). Práve kvôli veľkému hladomoru bol Jakub nútený s celou svojou rodinou utiecť do Egypta, kde im jeho syn

Jozef zabezpečil prežitie. Prenasledovanie, vojny, poveternostné javy a bieda patria medzi najviditeľnejšie príčiny súčasných nútených migrácií. Migranti utekajú z chudoby, zo strachu, zo zúfalstva. Odstránenie týchto príčin, a tým ukončenie nútenej migrácie, si vyžaduje spoločné úsilie zo strany všetkých, každého vzhľadom na jeho zodpovednosť. Toto úsilie začína otázkou, čo môžeme urobiť, ale aj čo musíme prestať robiť. Musíme vynaložiť maximálne úsilie, aby sme zastavili preteky v zbrojení, hospodársky kolonializmus, drancovanie cudzích zdrojov, devastáciu nášho spoločného domova.

„Všetci, čo uverili, boli pospolu a všetko mali spoločné. Predávali pozemky a majetky a rozdeľovali ich všetkým, podľa toho, ako kto potreboval“ (Sk 2, 44 – 45). Ideál prvého kresťanského spoločenstva sa zdá byť taký vzdialený od dnešnej reality! Aby bola migrácia skutočne slobodnou voľbou, musíme sa usilovať o to, aby mal každý spravodlivý podiel na spoločnom dobre, aby sa rešpektovali jeho základné práva a aby mal možnosť integrálneho ľudského rozvoja. Len tak dokážeme všetkým ponúknuť možnosť dôstojného života a osobnej i rodinnej realizácie. Je zrejmé, že hlavnú zodpovednosť nesú krajiny pôvodu a ich vládcovia, ktorí musia robiť dobrú – transparentnú, čestnú a prezieravú – politiku, slúžiacu všetkým, najmä tým najzraniteľnejším. Zároveň však musia mať možnosť robiť to bez toho, že budú obrátiť o ich prírodné a ľudské zdroje, a tiež bez vonkajších zásahov, ktorých cieľom je slúžiť záujmom niekoľkých osôb. Tam, kde okolnosti umožňujú zvoliť si, či emigrovať alebo zostať, je potrebné zabezpečiť, aby táto voľba bola informovaná a starostlivo zvážená, a zabránilo sa tomu, že mnoho mužov, žien a detí sa stane obeťami nebezpečných ilúzií alebo bezohľadných obchodníkov s ľuďmi.

„V takom jubilejnom roku každý z vás dostane do vlastníctva svoj majetok“ (Lv 25, 13). Pre izraelský ľud predstavovalo slávenie jubilea akt kolektívnej spravodlivosti: každý sa mohol „po zrušení všetkých dlhov a navrátení pôdy vrátiť do svojej pôvodnej situácie a dostal tak možnosť opäť sa tešiť zo slobody, ktorá je vlastná príslušníkom Božieho ľudu“ (*Katechézy*, 10. februára 2016). Keďže sa blížíme k Jubilejnému roku 2025, je dobré pripomenúť si tento aspekt osláv jubilea. Je potrebné spoločné úsilie jednotlivých krajín a medzinárodného spoločenstva, aby mal každý zaistené právo neemigrovať, t. j. mal možnosť žiť v mieri a dôstojne vo vlastnej krajine. Ide o právo, ktoré nebolo zatiaľ kodifikované, ale má zásadný význam a na jeho ochranu treba hľadieť ako na spoluzodpovednosť všetkých štátov za spoločné dobro, ktoré presahuje hranice štátov. Keďže svetové zdroje nie sú neobmedzené, rozvoj hospodársky

chudobnejších krajín v skutočnosti závisí od schopnosti spoločne sa deliť, ktorú dokážeme podnietiť vo všetkých krajinách. Kým sa toto právo nezabezpečí – a bude to ešte dlhá cesta – mnohí budú musieť stále odchádzať za lepším životom.

„Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som počestný a pritúlili ste ma; bol som nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli ste ku mne“ (Mt 25, 35 – 36). Tieto slová nám znejú ako neustále napomenutie, aby sme v migrantovi rozpoznali nielen brata či sestru v núdzi, ale aj samotného Krista, ktorý klope na naše dvere. Preto, pokiaľ pracujeme na tom, aby každá migrácia mohla byť plodom slobodného rozhodnutia, sme povolaní rešpektovať dôstojnosť každého migranta, v čo najvyššej miere: to znamená, sprevádzať a riadiť migračné toky, ako najlepšie vieme, budovať mosty, a nie múry, rozširovať kanály pre bezpečnú a pravidelnú migráciu. Bez ohľadu na to, kde sa rozhodneme budovať svoju budúcnosť – či už v krajine, kde sme sa narodili, alebo inde – dôležité je, aby tam vždy existovalo spoločenstvo pripravené prijať, chrániť, podporovať a integrovať každého bez rozdielu a bez toho, aby sme niekoho vylučovali.

Synodálna cesta, na ktorú sme sa ako Cirkev vydali, nás vedie k tomu, aby sme v tých najzraniteľnejších ľuďoch – a medzi nimi sú mnohí migranti a utečenci – videli osobitných spoločníkov na ceste, ktorých treba milovať a starať sa o nich ako o bratov a sestry. Iba ak budeme kráčať spoločne, budeme schopní zájsť ďaleko a dosiahnuť spoločný cieľ našej cesty.

V Ríme pri sv. Jánovi v Lateráne 11. mája 2023

FRANTŠEK

Modlitba

Bože, Otče všemohúci,
daj nám milosť, aby sme sa aktívne usilovali
o spravodlivosť, solidaritu a pokoj,
aby sa všetky tvoje deti mohli slobodne rozhodnúť,
či budú emigrovať alebo zostať.

Daj nám odvahu, aby sme jasne pomenovali
všetky hrôzy nášho sveta
a bojovali proti každej nespravodlivosti,
ktorá poškodzuje krásu tvojho stvorenstva
a harmóniu nášho spoločného domova.

Podporuj nás mocou svojho Ducha,
aby sme dokázali prejavíť tvoju nežnú lásku
každému migrantovi, ktorého nám privedieš do cesty,
a aby sme šírili kultúru stretnutia a starostlivosti
v srdciach a v každom prostredí.